

Handläggare: Karin Aronsson
Telefon: 08-508 09 395

Till
Socialstyrelsen

Ansökan till Socialstyrelsen om utvecklingsmedel för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden

1. Mål i regeringens hemlöshetsstrategi som ansökan relaterar till

Denna ansökan avser medel för två tjänster under ett års tid. Den ena tjänsten, boendelots, relaterar till:

1. Alla ska vara garanterade tak över huvudet och erbjudas samordnade insatser utifrån individuella behov.
2. Antalet kvinnor respektive män som är intagna eller inskrivna på kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet, har stödboende eller vistas på hem för vård eller boenden (HVB) och inte har ordnat boende inför utskrivning ska minska.
3. Inträde på den ordinarie bostadsmarknaden skall underlättas för kvinnor respektive män som befinner sig i boendetrappor, träningslägenheter eller andra former av boende som tillhandahålls av socialtjänsten eller andra aktörer.

Den andra tjänsten, bosamordnare med särskild uppgift att förhindra vräkningar, relaterar till:

4. Antalet vräkningar ska minska och inga barn ska vräkas.

2. Detta är idéerna bakom satsningen - vad vi vill göra och hur vi ska göra det

Boendelots och bosamordnare som en del i en vårdkedja

Huvudsyftet är att stärka vård- och boendekedjan för de mest utsatta och att ytterligare stärka samverkan med landstingets beroendevård och psykiatri. Personer med samsjuklighet, missbruk i kombination med psykisk störning, märks sällan i samhället, men kräver stora resurser och far oerhört illa. Att göra socialtjänstens insatser mer lättillgängliga för de mest utsatta är ett långsiktigt arbete och är sedan ett par år påbörjat inom enheten. En medarbetare fungerar som case manager och har ett nära samarbete med verksamhetens uppsökare. För att säkra vård- och boendekedjan behövs en boendelots och en bosamordnare.

Vårdkedja och arbetssätt

Inom verksamheten arbetar idag ett team bestående av case manager och uppsökare. Vi kallar verksamheten för **LOBO, lots till självständigt liv och boende**. Teamet är underställt enhetschef och biträdande enhetschef på vuxenenheten vid Norrmalms stadsdelsförvaltning.

Den här klientgruppen har i hög utsträckning olika problem som rör fysisk och psykisk hälsa, alkohol- tablett- och narkotikamissbruk, rättsliga problem eller ren kriminalitet, arbete och försörjning, familj och annat umgänge. Trots att det är vanligt med många sociala kontakter är dessa allt för sällan samordnade till ett fungerande nätverk till stöd för klienten.

Huvuddragen i vårdkedjan LOBO är:

Förhindra vräkningar → Härbärge → Behandling → Inackorderingshem →
Träningslägenhet → Försökslägenhet → Egen lägenhet → Förhindra vräkningar

Vårdkedjan stärks genom att den redan befintliga samverkan mellan en case manager och en uppsökare kompletteras genom en boendelots och en bosamordnare.

- Uppsökaren ska arbeta uppsökande och utåtriktat med hemlösa klienter samt vara flexibel för besök på härbärge, samordning med socialsekreterare och vara klienten behjälplig att komma vidare i vårdkedjan.
- Case managern ska i viss mån arbeta uppsökande men framförallt samordna insatserna för klienter med samsjuklighet, missbruk och psykiatrisk sjukdom.
- Boendelotsen ska arbeta med klienter i tränings-/försökslägenhet med återfallsförebyggande åtgärder, färdighetsträning i att sköta hem och ekonomi samt social färdighetsträning för klienter som är i behov av det. Boendelotsen har kontakt med klienten under hela processen, dvs så snart en remiss för tränings-/försökslägenhet skrivits, innan inflyttning, genom den administrativa processen och sedan klienten flyttat in i lägenheten.
- Bosamordnaren ska stå för kontakten med värdar och bostadsförmedling och besitta expertkompetens på detta område så att vårdkedjan kan få tillgång till tränings- och försökslägenheter vilka så småningom klienten kan överta kontraktet på. Det innebär att bosamordnaren både kommer att, som traditionellt, arbeta med personer som hotas av vräkning och med personer som åter fått möjlighet till en egen bostad.

Vinsterna med samordnade insatser och förstärkt vårdkedja

Varje klient är aktualiserad hos en socialsekreterare på vuxenenheten för utredning, motivation och beslut om insatser. Under olika faser i vårdkedjan behövs olika former av insatser. En stor vinst ligger i att insatserna utförs av ett begränsat antal personer för att kunna ge maximal kontinuitet och bästa stöd till klienterna. Att begränsa antal utförare av insatserna ger även såväl samordnings- som ekonomiska vinster för kommunen.

För en person som bor på härbärge behövs uppsökare och/eller case manager. För personer med samsjuklighet behövs case manager under hela vårdkedjan. Under tiden en person genomgår behandling upprättas den fortsatta arbetsplanen i samverkan mellan

klient, socialsekreterare samt boendelots. När personen sedan flyttar till tränings-/försökslägenhet så finns boendelotsen där för att ge direkt personligt stöd i form av återfallsförebyggande åtgärder, färdighetsträning i att sköta ett hem och ekonomi samt social färdighetsträning för klienter som är i behov av det.

Uppsökaren och case managerns nära samarbete med att tillsammans besöka härbärgen, bedriva uppsökande verksamhet och ta emot spontanbesök på stadsdelsförvaltningen har medfört såväl ökad kontinuitet som ökad säkerhet. Vi önskar att genom en boendelots utveckla hemstödet från stöd- till behandlingsfunktion, där varje enskild klient får en boendelots för att klara det vardagliga som krävs för att bo i eget boende och på sikt få eget kontrakt.

Bosamordnaren bör inte vara en självständig funktion vid sidan av övrig verksamhet utan ingå i en helhet. Genom att utgöra en del av LOBO så kan bosamordnaren nå större verkan med sin kompetens och i sitt arbete få det stöd som övriga i gruppen kan ge. Bosamordnaren kommer in både i början och i slutet av vårdkedjan, först med att försöka förhindra vräkningar/avhysningar. Dessa insatser ska komma så tidigt som möjligt och helst innan personen i fråga står inför en vräkning. Därför ska värdar erbjudas kontakt med förvaltningen/LOBO redan på ett stadium där de själva börjar uppleva problem med sin hyresgäst. Dels ska förvaltningen agera på signaler som kan vara allvarliga, så som uteblivna hyresbetalningar och att värden får klagomål från grannar. Även om klienten vid det aktuella tillfället inte kan undgå en vräkning, gäller det att hjälpa klienten så att denne inte ytterligare försvårar sin möjlighet att i framtiden kunna få ett nytt boende.

Bosamordnaren har även en kompetens som kan komma den till godo som saknar boende. Bosamordnaren verkar förebyggande i boendekedjan så att tillgången av lägenheter tryggas och har i arbetet regelbunden kontakt med kronofogde och hyresvärdar.

Bosamordnaren besitter genom sin funktion även en juridisk kompetens vilken är viktig för LOBO.

Även när en klient övertagit förstahandskontraktet av sin lägenhet kan LOBO under den första tiden, genom sina olika kompetenser finnas som ett skyddsnät. Genom att LOBO består av fyra personer så kan man arbeta två och två vid hembesök och vid andra klientkontakter. Något som både medför att kollegorna kan "bolla" tankar och idéer med varandra och dessutom ökar säkerheten.

Samverkan sker internt inom förvaltningen med försörjningsstöd, den socialpsykiatriska enheten samt när det gäller barnfamiljer familjeenheten.

3. Mål och förväntade effekter/resultat

Mål för en samordnade insatser och förstärkt vårdkedja

Stadsdelsförvaltningens vuxenenhet arbetar genom LOBO för att stärka vårdkedjan och därmed öka möjligheten till ett självständigt liv för de mest utsatta, hemlösa med tungt missbruk och personer med samsjuklighet. LOBO verkar även för att förhindra vräkningar genom tidiga insatser.

Mätbara mål och förväntade effekter

- Ökad samverkan med frivilligorganisationer i syfte att få kontakt med för socialtjänsten okända hemlösa
- Minskat antal härbärgesnätter
- Ökat antal träningslägenheter
- Färre uppsägningar från försökslägenheter
- Stabilare vårdkedja, utan glapp mellan behandling och de olika boendestegen
- Minskat missbruk
- Ökat psykiskt välbefinnande
- Färre vräkningar från förstahandskontrakt och bostadsrätter
- Möjlighet att redan på ett tidigt stadium avstyra risken för vräkning

4. Vad behovsinventeringen visade

Enligt den senaste räkningen av hemlösa i Stockholm som gjordes våren 2006 har Norrmalm, tillsammans med ytterligare en stadsdel, flest uteliggare i staden. En generellt försämrad fysisk hälsa hos klienterna, vilket märks bland annat i att antal LVM-anmälningar från läkare ökar, ställer högre krav på omvårdnad och medför ökade boende- och behandlingskostnader.

I enlighet med vuxenhetens mål att minska antalet härbärgesnätter och för att bli mer tillgängliga för personer som ofta har mycket svårt att ta kontakt med myndigheter arbetade en socialsekreterare/upsökare vid Norrmalms stadsdelsförvaltning mellan september och december 2006 på heltid med hemlösa klienter som sov på natthärbärge. Antalet härbärgesnätter minskade under 2007 med cirka 16 % jämfört med 2006. De mer kvalificerade boendena, som exempelvis inackorderingshem där drogfrihet och omvårdnad ingår, ökade 2007 med 39 % jämfört med året innan. Något som visar att riktade insatser ger påtagliga resultat.

Bakgrunden till insatsen LOBO är det case managementprojekt, finansierat av Miltonmedel, som genomfördes i samverkan med Kungsholmens och Östermalms stadsdelsförvaltningar, landstingets Beroendecentrum och Norrtulls psykiatri under 2006. Case managerns funktion är nu permanentad och implementerad i verksamheten. Den utvärdering som Ersta Sköndal Högskola gjort av projektet visar att klienter/patienter upplevde en förbättring av sin situation avseende missbruk och psykisk hälsa. De skattningsskalor (Audit/Dudit) som använts för att mäta klienternas alkohol och drogbruk visar på en nedgång av missbruket. Audit-skattningen som mäter alkoholkonsumtion, sjönk från ett medelvärde av 26.40 till 20.22 vid de två mättillfällena. Maxvärde är 40. Dudit-skattningen som mäter narkotikaanvändning sjönk från 20.7 till 14.4. Maxvärde 44. Klienternas egen uppfattning om insatsen i form av case manager är att de haft ett stort stöd. Inom området psykisk hälsa säger 35 personer av 40 att case managern är ett mycket stort stöd eller stöd till en del. För missbruk är motsvarande siffra 33 personer.

Genom samverkan med hyresvärd och boende förhindrades cirka 20 vräkningar 2007 på Norrmalm.

5. Resurser som behövs för att genomföra satsningen

Medel för två tjänster under ett års tid, boendelots och bosamordnare med uppgift att förhindra vräkningar.

Övriga resurser

Befintliga resurser är en case manager samt en uppsökare.

Stadsdelsförvaltningens har för närvarande ca 30 tränings-/försökslägenheter, där stadsdelsnämnden innehar förstahandskontrakt och klienten tecknar andrahandskontrakt med stadsdelsnämnden. För att kunna få tränings-/försökslägenhet krävs bl.a. genomförd missbruksbehandling och minst sex månaders dokumenterad drogfrihet. Boendet är en behandlingsresurs och ett sista led i rehabiliteringen. I tränings-/försöksboende ingår kontakt med LOBO, dels i stödjande syfte men också ur kontrollsynpunkt.

6. Samarbetspartners och deras roll och ansvar i satsningen

Berörda aktörer är Norrmalms stadsdelsförvaltning och Norra Stockholms psykiatri med vilka gemensamma samråd och vårdplaneringar i mötesform äger rum var sjätte vecka samt landstingets Beroendecentrum med vilka också samråd och vårdplaneringar i mötesform äger rum varje vecka. Även ett antal frivilligorganisationer berörs, exempelvis Convictus och Stockholms Stadsmission genom att case manager och uppsökare regelbundet besöker dagverksamheter och natthärbärgen. För uppföljning av verksamheten planeras Ersta Sköndal Högskola svara.

Stadsdelsförvaltningens vuxenenheter har sedan tidigare en när samverkan med Norra Stockholms psykiatri, landstingets Beroendecentrum och Norrtulls psykiatri. Norrmalms stadsdelsförvaltning har en nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna på Kungsholmen och Östermalm. Förvaltningarna erbjuder i samverkan strukturerade återfalls- och motivationskurser och de tre förvaltningarnas försörjningsstöd är gemensamt administrerat och lokaliserat sedan 2008-09-01.

7. Finansiering, egen satsning och sökta medel

Budget för 2008

- 1,0 case manager och 1,0 uppsökare under perioden 2008-01-01 - 2008-12-31, **995 000 kr**
- 1,0 boendelots under perioden 2008-01-01 – 2008-12-31, **495 000 kr**
- 1,0 bosamordnare med inriktning mot vräkningshot under perioden 2008-01-01 – 2008-12-31, **495 000 kr**
- Omkostnader så som klientaktiviteter, IT-stöd, telefon, lokalkostnad, SL-remsor till brukarna, taxiresor i förekommande fall mm **25 000 kr**

- Gemensamma utbildningsdagar med socialtjänst, frivilligorganisationer och landsting, **50 000 kr**
- Ökade boende/behandlingskostnader baserade på en uppskattning av 8 nya klienter/placeringar som placeras i genomsnitt 182 dygn vardera till en dygnskostnad om ca 1 030 kr, totalt **1 500 000 kr**
- Kostnad för leasingbil 2 500 kr per månad samt driftskostnad för bil inkl bensin 30 000 kr, totalt **65 000 kr**
- Kostnad för Ersta Sköndal högskolas verksamhetsuppföljning, arbetstid under tre månader – **180 000 kr**

Vuxenenheten har av länsstyrelsen beviljats medel med 960 tkr avseende 1,0 case manager och 1,0 uppsökare för år 2008 till insatsen LOBO, Lots till självständigt liv och boende. Insatsens huvudsyfte är att stärka vård- och boendekedjan för de mest utsatta, men även att implementera det påbörjade arbetet i den ordinarie verksamheten och ytterligare stärka samverkan med landstinget.

Vuxenenheten söker från Socialstyrelsen medel under ett år för 1,0 boendelots och 1,0 bosamordnare med inriktning mot vräkningar, total kostnad **990 000 kr** samt för uppföljning av den samlade verksamheten av Ersta Skönda Högskola **180 000 kr**.

Minskade härbärgeskostnader ger ökade vårdkostnader, då behandling och kvalificerat boende har en högre dygnskostnad. Insatserna förväntas därför medföra ökade vård- och boendekostnader i ett kortsiktigt perspektiv, men minskade kostnader på sikt.

8. Hur resultaten av satsningen används och implementeras i den ordinarie verksamheten

Uppföljning/Utvärdering

LOBO utgör redan en del av vuxenenhetens verksamhet. Vuxenenheten har som mål att den utökade verksamheten inom LOBO ska utgöra en del av den ordinarie verksamheten. Uppföljning av verksamheten sker fortlöpande i det dagliga arbetet samt vid veckovisa möten med medarbetare, enhetschef och biträdande enhetschef. En extern utvärdering av verksamheten görs av Ersta Sköndal Högskola. I denna kommer de klienter som ingått i verksamheten erbjudas att delta. Ett antal klienter, med tungt missbruk och lång erfarenhet av att bo på härbärge, som tidigare deltagit i en fokusgrupp kommer att utgöra en referensgrupp.